



marc històric, local, musical, cultural i social la tercera part de recerca del treball. Un factor que caldria destacar és la motivació que s'ha tingut per realitzar aquest treball. La motivació que ha portat a la realització d'aquest treball ha estat que a Catalunya s'està perdent, i a molts llocs ja s'ha perdut, la cultura de la campanologia i els seus efectes en la vida de cada habitant que conviu amb uns elements i símbols representatius de la seva cultura. I per tal que aquest llenguatge no es perdi o almenys si es perd que es pugui tenir un record bibliogràfic del que havia estat, cal cercar i descobrir informació sobre aquest tema, i posteriorment que surti a la llum i es pugui consultar. Així la gent pot gaudir d'uns mínims coneixements d'una part de la seva cultura.

### Un treball humanístic i pràctic, científic i tècnic i social i cultural

Aquest treball s'ha enfocat des dels tres punts de vista complementaris. Pel que pel que fa a la part humanística i pràctica, dins del treball apareix història i, fins i tot, hi ha un disc com-

pacte de tocs gravats a Llorenç del Penedès, en que la majoria de pistes que surten han estat enregistrades el 13 de juliol, el 16 de juliol, el 25 de juliol, 27 de juliol i el 9 d'agost del 2003. Aquest compacte ha estat creat amb una finalitat complementària al treball, fent així que les diferents visions interpretatives del treball adquireixin més dinamisme. A més aquest enregistrament és el primer del qual se'n té constància dels tocs de les campanes de Llorenç.

A més, des del punt de vista científic i tècnic, hi ha l'estudi rigorós de la aplicació de la física i l'acústica de les campanes. I pel que fa al punt de vista social i cultural, hi ha un conjunt d'entrevistes amb mestres campaners i enquestes a la població sobre el significat de les campanes.

### La metodologia del treball: peça clau

La metodologia que s'ha utilitzat en aquest treball és d'un treball bibliogràfic en la primera part i un segment de la segona, ja que les

Hem estat 12 anys a la Parellada de Vilafranca...  
**Gràcies a tots per la vostra confiança!**  
 ... A partir d'ara seguirem en el nostre establiment especialitzat en el NADÓ de la Plaça de l'Oli que vam obrir ja fa 3 anys.

- Puericultura
- Mobiliari
- Joguines
- Canastilles
- Llistes de Naixement
- MODA NADÓ FINS A 18 MESOS

PLAÇA CONSTITUCIÓ  
 PLAÇA DE L'OLI

Les darreres tendències, les darreres novetats, els articles més exclusius, les millors marques i l'assessorament més professional.

**Nens Nenes, una botiga plena d'il.lusió!**  
 Molt Bona Festa Major a tothom!

Plaça de l'Oli 14 de Vilafranca,  
 Tel. 93 890 43 72  
 www.nensnenes.com

campanes dins un marc històric que englobi totes les èpoques, personatges i llocs representatius, no hi ha hagut quasi cap entrebanc bibliogràfic perquè arreu dels mitjans de comunicació hi ha molta informació de les campanes al llarg del la història de la humanitat, com ara llibres il·lustrats, moltes organitzacions i confraries, espais web, reportatges documentals... Però pel que fa a la part de campanes representatives de Catalunya s'ha hagut d'anar als llocs concrets, i examinar exhaustivament el lloc i el que s'estudia. Un clar exemple ha estat el del carilló de la Generalitat o les campanes gaudinians de la Sagrada Família, ja que es té ben poca informació d'aquest objecte en els edificis, i la majoria de vegades als mitjans de comunicació aquestes parts de les estructures arquitectòniques no apareixen. Això fa que primer s'hagi de parlar amb les institucions corresponents, posteriorment anar al lloc on s'ha de treballar (biblioteques especialitzades, arxius històrics, edificis) i finalment concertar moltes cites amb els estudiosos en la matèria, cosa que fa que s'hagi de tenir molts contactes per tal d'arribar a l'objectiu final i obtenir una informació que es molt poc accessible.

Però la màxima expressió de treball de camp ha estat la tercera part del treball, en la qual hi ha un suport bibliogràfic molt precari de les campanes i el que representen; això ha comportat que s'hagi recorregut a la memòria històrica dels vilatans de Llorenç i dels familiars dels pocs campaners que hi hagut a aquest poble. També és una clara mostra de treball de camp l'enregistrament dels tocs de Llorenç (tot i que actualment està mecanitzat), ha calgut demanar permís a la parròquia,

per poder pujar a dalt al campanar per tal d'enregistrar-los.

Per altra banda, el contacte físic amb les campanes va ser més fàcil que el d'obtenir informació poc assequible. Primer es va haver de demanar al rector de la parròquia permís per pujar al campanar. Després, un cop a dalt, es gravava únicament el so de les campanes al marcar les hores, després s'escriu i es fotografien els epigrames de cada campana, o sigui, els padrins de cada campana, l'any en què es va fer... Posteriorment es passava a prendre les mides exactes de cada campana i el seu estat de conservació amb un seguit d'observacions que es conclouen a les fitxes pertinents de cada campana. I finalment es passava a la part musical de l'instrument, o sigui, d'una forma subjectiva es classificava la campana i s'apuntaven poques notes de la impressió personal quan cada campana es tocava.

### La visió subjectiva de les campanes

Aquest treball de recerca també es pot analitzar d'una forma més subjectiva. Primerament, per realitzar aquest treball al principi s'ha hagut de triar el tema, i a partir d'aquí començar a crear-lo. Però a part d'aquest fet tan obvi, la predisposició d'implicar-se completament en el tema i submergir-se dins un món que desconeixes és cada cop més gran. Per tant, un cop es comença a implicar en el tema i en tot el material que vas adquirint, comences a notar que ets totalment receptiu a totes les coses que estiguin relacionades amb el tema: un comentari d'un veí, una imat-

ge, la primera sensació d'estar a prop d'un element tan gran com és una campana i, com no, el seu so estrepitós quan la tens al costat. Tot això són sensacions subjectives que ajuden a comprendre l'objectivitat del treball, i que a més li donen força i vitalitat. També quan es fa un treball d'aquestes dimensions, inconscientment s'adquireixen uns coneixements que no són molt freqüents en la vida d'un estudiant, com el fet d'adquirir un argot propi del tema —pel que fa a les terminologies—, però sobretot s'aprèn també el llenguatge de les campanes, ja que quan t'informes sobre cada toc, com sona i perquè serveix, i a més el sents, enriqueix molt. També s'aprèn a simplificar, recopilar, classificar i treballar amb la informació que adquireixes.

### Les campanes a la societat

La societat té un conjunt d'identitats sonores, són unes veus que han existit, desgraciadament, com és el cas de les campanes, des de fa poc temps de manera comprensible. La gent no només les escoltava sinó que a més n'entenia el significat. En aquest últim segle, i potser coincidint amb la industrialització massiva, la generació dels mitjans de transport sobre el territori, tan col·lectiu com individual, i amb l'augment dels sorolls i de les ciutats que això comporta, s'ha anat perdent la necessitat de comunicar-nos a través d'aquestes veus. Per tant és lògic que se'n vagi oblidant el significat i el que representen.

Òbviament encara hi ha gent que s'interessa per estudiar aquestes empremtes sonores, perquè farà falta preservar les vàlides que en-



AUDI A3 S3 1.8T 6 vel. 210 cv



FORD KA 70 3T any 03



OPEL CORSA 1.2 Comfort any 01



CITROËN XSARA Picasso HDI any 01



PEUGEOT 406 Coupé V6 24 v. 3.0



CITROËN SAXO 1.1i. Econòmic!



VOLKSWAGEN GOLF 2.0 full equip



MINI ONE full equip



VOLVO S40 1.6 full equip



RENAULT CLIO 1.9 D Alizé any 01

**TALLERS JOSEP ROSELL** - C/ Vilafranca, 71 - **SANT SADURNÍ D'ANOIA**  
**OBERT DE DILLUNS A DISSABTE MATÍ I TARDA** - FINANÇEM A LA SEVA MIDA  
 Tel. 93 891 22 58 - [almicotxes@terra.es](mailto:almicotxes@terra.es)



cara no estan perdudes en l'oblit de la gent. També cal dir que hi ha molta gent que encara les estudia i que lluita perquè no quedin en l'oblit. Molta d'aquesta gent opina que un primer pas que s'hauria de fer seria retornar a la memòria de tota una massa de gent, com podria ser la d'una ciutat, el so de les campanes: si algun dia s'aconseguís a les grans ciutats una jornada de so-reflexió, la gent podria arribar a analitzar profundament quins sons s'haurien d'"esborrar" de la vida quotidiana de la gent. Responent així a la qüestió de quins sons que ara, i sense la pertorbació dels vehicles, ens interessaria escoltar realment per mantenir una vida més agradable en tots els sentits: físic i espiritual. Hi haurà gent que sense aquest so que l'amaga d'altres manifestacions sonores, començarà a oir i escoltar els sorolls que fan els veïns, arribant fins hi tot a molestar, per posar un exemple. O sigui, per exemple el so que emet el carilló de la Generalitat, serà un soroll per a la persona que no la deixa dormir o que el pertorba.

El rerefons de tot això és que la gent ja no treballa com abans, amb horaris tan estrictes, "de gallina", o sigui que quan se'n va la llum toca anar-se'n a dormir i quan comença a clarejar toca llevar-se. L'electricitat ens ha permès estar dins dels llocs més foscos, l'electroacústica ens permet parlar més fort fins i tot quan estem refredats...

En canvi el llenguatge que esmenta, que promociona i defensa aquest treball és precisament el de rellotges, carillons i campanes. Aquests ens donen una informació que en molts casos ens aporta records anteriors, és a dir, ens refresquen part de la nostra memòria històrica, i per tant són positius perquè ens aporten coses noves que potser no es sent gaudides en el moment, ens donen una satisfacció reminiscent.

El so dels campanars és una comunicació més. I en aquest món de comunicació en què vivim, hi ha comunicacions que desitgem, altres que estimem i altres que podem arribar a odiar o que poden arribar a molestar-nos molt. Això, com ja se n'ha parlat durant tot el

## L'equip humà de l'empresa Auto Garatge Figueras us desitja una **BONA FESTA MAJOR!**



**AUTO GARATGE FIGUERAS, S.A.**

Av. Barcelona, 74 - Tel. 93 892 16 92 i 93 892 20 45 - VILAFRANCA DEL PENEDÈS  
 e-mail: [agfigueras@citroenet-es.net](mailto:agfigueras@citroenet-es.net)  
<http://www.agfigueras.citroen.es>

Fundat l'any 1939



treball, vincula l'arquitectura amb el paisatge sonor, vincula també la sociologia, la psicologia, l'urbanisme, l'enginyeria...

És precís també anomenar un desig de la gent que s'estima aquest llenguatge: cal despertar un gran interès des de molts àmbits per preservar aquestes veus. N'hi ha moltes que han quedat a l'oblit. N'hi ha també que han quedat negades per llacs, moltes que han quedat foses perquè han tocat sometent quan no ho havien de fer, altres també per construir canons a la batalla de l'Ebre, i tants altres casos.

Tot i així, a molts pobles i viles han posat remei a aquest conjunt de problemes. En moltes viles en comptes d'utilitzar les campanes per transmetre els missatges civils i religiosos, utilitzen gravacions enregistrades de tocs de campana, enganyant amb fe cega al poble oient, donat que emeten la gravació des de dalt del campanar amb un altaveu. Crec, i la majoria de campaners i la gent que està involucrada amb la campanologia també, que això és una solució molt hipòcrita, ja que d'aquesta manera molts ajuntaments i parròquies aconseguen minimitzar els costos, evitant així un sistema mecanitzat de toc de campanes. Com es pot comprovar ja ni s'esmenta el fet que a cada parròquia hi hagi un campaner, ja que avui en dia és impossible massificar un col·lectiu de gent tan reduït.

També cal dir que avui en dia hi ha organitzacions, la majoria civils, que tenen un vincle amb la religió. Aquestes defensen, estudien i promocionen la campanologia com poden ser l'Associació de Campaners de València, la Confraria de Campaners de Catalunya, el Gremi de Campaners de Gràcia, l'Asociación de Maestros Campaneros de Barbastro... I fins hi tot hi ha un organisme de caire europeu, fundat per la Unió Europea, creat el

1988, que manté un vincle d'unió entre totes les associacions europees de campaners: Association of European Bell Founders.

Per altra banda, s'ha pogut notar, gràcies al buidatge d'informació que s'ha fet al llarg de tot aquest treball, que a Catalunya, per exemple, no es té una cultura mínima sobre les campanes, i que per tant no esdevenen la categoria de símbol d'identitat nacional. Però en diversos països del nord, com podrien ser els Països Baixos, Alemanya, Rússia..., aquestes arriben a tenir aquesta categoria. Un cas molt clar pot ser el dels Països Baixos, ja que actualment pengen milers i milers de campanes de les torres i campanars flamencs, i els seus habitants, se senten realment orgullosos de les campanes. Tal és aquest orgull, que durant la segona Guerra Mundial, com que es van haver de despenjar moltíssimes campanes flamenques per tal de fer canons d'armament, es va declarar un dia de dol oficial a tot Holanda. Aquest exemple notifica que les campanes a l'actualitat no són objectes antics i retrògrads, com molta gent d'aquí ho interpreta. Tampoc no cal pretendre arribar a l'orgull que els tenen els flamencs a les seves campanes, ja que allà va ésser la zona de màxima expressió de la campanologia durant molts anys. Però el que sí que s'hauria de fer és que, per tal de preservar les campanes i els seus tocs, la gent es conscienciï que formen part del seu passat, de la seva cultura i del seu país.

### La funció i la finalitat del treball

Finalment, la funció i la finalitat del treball es basen en el fons conceptual que es pot treure del treball en el seu conjunt. Per tant la funció d'aquest treball és que s'ha de fer el possible, i amb tots els mitjans de què es pugui disposar, el fet de preservar la cultura,

la comunicació i la història de les campanes amb un treball com aquest. Tanmateix, abans de començar aquest treball, vaig fer una reflexió: l'estat actual de la campanologia. Això em va brindar la ocasió de fer valer el fet de promocionar les campanes d'alguna manera. O sigui, la funció d'aquest treball és aportar una petita mostra, pràctica i amena, de què són, què signifiquen i què representen les campanes, per tal de promocionar-les. Per fer-ho, vaig creure convenient que el treball no fos només un manual teòric de les campanes, sinó que la pràctica arribés a aportar dinamisme i cadència a la interpretació del treball, constatant gràcies als fets pràctics els conceptes teòrics.

Aquest treball pretén ser una petita peça més per a la recuperació d'aquests instruments, elaborant un treball que fos pràctic quan hom decideixi endinsar-se en aquest món, ja que aquest treball pot ser una ajuda pràctica per a posteriors aprofundiments en el tema. El treball té una característica que permet que tingui una utilitat pràctica i manual: la divisió del treball en tres blocs d'anàlisi, ja que vaig decidir que si volia fer un treball manual, pràctic i amè. Havia de fer passar al lector pel mateix que vaig haver de passar jo, per tal de fer-li adquirir una base suficientment sòlida, com per endinsar-se dins de cada bloc, amb la total seguretat de l'assimilació dels conceptes. Doncs el primer bloc consisteix a introduir un primer contacte amb aquest món, d'una forma planera i entenedora, amb la finalitat que quan s'acabés de llegir el primer bloc, es pogués entendre millor el que vindria després (campanes a Catalunya) i aquest amb el següent (campanes a Llorenç).

**M o b l e s**  
**F E L I U**

- dormitoris • menjadors • rebedors
- mobles auxiliars • tapisseria
- somiers i matalassos

més de 75 anys al servei de Vilafranca i comarca  
 la més llarga experiència en el moble clàssic i modern

Us desitja una  
**Bona Festa Major!**

Exposicions:

La Parellada, 19. Tel. 93 892 05 67 - Font, 15. Tel. i Fax: 93 892 01 18 - VILAFRANCA DEL PENEDÈS